

Biblioteksbasert alternativ till Pirate Bay?

Anders Ericsson

Fribit kaller de seg, og "Genero" er arbeidsnavnet på det største prosjektet deres per i dag. Det går veldig kort fortalt ut på å etablere et register der kunstnere og produsenter av innhold melder på og registrerer sine verk, av alle tenkelige slag, og stiller dem til rådighet for alle slags distributører. Men på like vilkår; ingen nettbutikker, eller for så vidt bibliotek, får eksklusive rettigheter i dette systemet. Dermed oppstår det konkurranse, og prisene vil nærme seg sitt "rette" nivå, som opplagt vil bli lavere enn i dag for mange medieformers del (når dette skrives tigger meldinga inn om at e-tidsskriftbaronene i Elsevier og LexisNexis hadde en profitt i fjor på 1,5 milliarder dollar!).

Reelt alternativ

Like viktig er det at innholdsleverandørene endelig får en reell mulighet til å velge mer eller mindre fri tilgang til låtene, tekstene, e-bøkene osv. Dette er slett ikke så enkelt i dag, når copyrightregimet har dominert i flere generasjoner og når alle ledd i de ulike innholdsbransjene fortsatt ignorerer eller aktivt motarbeider Creative Commons-

lisensene (CC) og andre "frie" alternativer (typisk: fri bruk mot at opphavsmann oppgis). Men Fribit har lagt fram alternativet sitt for flere artister og møter stor velvilje. Det er langt fra alle kreative personer og grupper som har fokus på salg av fysiske eksemplarer, men der det å få et publikum er vel så viktig.

NBF-veven fikk en prat med to av de sentrale Fribit-erne, Øystein Jakobsen og Svern-Årne Dragly, under Byalarm-festivalen i Oslo. Jakobsen er til daglig forretningsutvikler i Telenor, men uten at Genero og Fribit har noe med jobben hans å gjøre. Dragly er informatikkstudent på Blindern

Et kompromiss

Det vi har felles med "piratene" er at vi er overbevist om at gårdsdagens virkelighet ikke gjelder lenger, sier Jakobsen. - I dag bestemmer tilbydereren hva markedet har lyst på. Musikkforlag har så stor makt at de presser artister til "markedstilpassing", til og

med Eminem har latt seg presse. Fildelinga representerer likevel et så tungt paradigmeskifte at det ikke fins noen permanent vei tilbake til det enveis- og toppstyrte kulturmarkedet, sjøl om musikkbransjen skulle vinne i Stockholm. En hel ungdomsgenerasjon og flere til har forstått dette i dag.

Men til forskjell fra Pirate Bay mener vi det må finnes et kompromiss, og det er det vi forsøker å konkretisere gjennom Genero. Vi jobber for mangfold og bedre utnytting av "The Long Tail"; av innhold som enten er gått i glemmeboka eller som sliter med å komme fram i lyset. Og vi etablerer et marked der mange uttrykk tilbys mange.

- Modellen vår er desentralisert til det ekstreme, understreker Dragly.
- Genero blir ikke digre servere med innhold, men et enkelt register som kopler innholdsprodusenter og distributører. Dette skal fungere omtrent som Wikipedia, slik at metadata og vilkår blir bestemt av produsentene ved registrering. Nøytralitet og tillit er viktig

Mens Pirate Bay-gründerne står for retten i Stockholm, forbereder en gjeng entusiaster i Oslo-området en enkel, men, håper de, global kompromissløsning som vil kunne dekke både publikums og artistenes og kunstneres behov

her, derfor skulle vi gjerne sett at et bibliotek eller en bibliotekinstans kunne stå for dette registeret.

- Dere kan jo også dette med organisering og gjenfinning. Ideen vår samsvarer vel også med bibliotekenes målsetting om videst mulig spredning av kultur og kunnskap, men hvis du nå blir bekymra for gratisprinsippet, så er det altså ikke i registeret det vil handle om penger, men først mellom distributør og forbruker. Som distributør kan bibliotek sjølsagt bruke gratis alt det som er gratis, og betale for det de for øvrig trenger til sine brukere. Ganske sikkert vil mye mer enn i dag bli gratis, som public domain eller på CC-vilkår.

Nasjonalbiblioteket?

- Vi ser gjerne dette kopla til pliktavleveringa også, innbryter Jakobsen. – Derfor burde kanskje Nasjonalbiblioteket vært det første til å interessere seg for oppgaven.

- Men Genero kan umulig eliminere alt som heter økonomiske insentiver; noen vil hige etter de store pengene og

noen vil kunne gi dem det?

- Ja, det vil finnes big hits, og parter kan gjøre avtaler utenom, for eksempel om opplesninger og konserter, sier Jakobsen. – Derfor vil vi først ta fatt i ”den lange halen”, men den er samtidig veldig lang.

Alle som driver med dette veit at eksklusive avtaler er roten til alt ondt; de fører til alt fra ineffektivitet og diskriminering til søksmål. Genero blir derimot en advokatfri sone; for her blir alt avtalt på forhånd, i registeret. Også dette vil gjøre Genero svært attraktivt blant artister og opphavsmenn.

- Det demokratiske finner man igjen i flere ledd i Genero, avslutter Dragly.

– Distribusjonen vil bli demokratisk, for her kan alle leverandører nå alle distributører og omvendt. Vi må også nevne at forretningsmodellen vår vil forenkle og oppmuntre til avledning av verk; det vil si å la andre bygge videre på ditt verk, eller på en skisse eller bare på en idé. De kan stilles fritt til rådighet eller brukes mot en prosentandel av omsetninga. Genero blir både future proof og enkel å

bygge ulike forretningsmodeller rundt. Systemet vil oppfordre til fair play. Det blir veldig transparent, og det vil dermed kunne måle ”snillhet”.

- Så det er forlaga som blir taperne? De skummer enorme mengder fløte, men de gjør jo også nyttige ting, som proff markedsføring osv.?

- Det er markedet som vil avgjøre hvilken rolle forlag, plateselskap o.l. vil ha i framtida. Det er tjenester som tilbys av disse som artister og forfattere vil ha bruk for. Om det fortsatt vil være forlag som tilbyr disse tjenestene eller om det er andre som overtar er det vanskelig å si i dag.

- Får vi snart se en demo eller en betaversjon?

- Vi ville gjerne først skaffe oss kontakter i bibliotekmiljøet som kan anbefale metoder for generering av metadata og gode nok registre osv. Og gjerne noen som vil være vertskap for registeret, avslutter Jakobsen.

Publisert 25.2.2009